

άντερα ή, άμάρτ. *άδέρα* Ίμβρ. Κρήτ. Μοσχονήσ. Σάμ.
Έκ τοῦ οὐσ. *άντερι* κατά τύπ. μεγεθ.

Έντερον ένθ' άν.: *Πά' ή γραιά νά πλύν' τ'ς άδέρης, τ'ς παίρν' άστός* (έκ παραμυθ.) Σάμ. *Έβγα άπόξου από την άδέρα* (έπωδ.) Μοσχονήσ.

άντεράκι τό, σύννηθ. *άδεράκι* πολλαχ. *άντιράκι* βόρ. ιδιώμ. *άδιράκι* ένιαχ. βορ. ιδιωμ.

Έκ τοῦ οὐσ. *άντερο* και της ύποκορ. καταλ. -άκι. Μικρόν έντερον ένθ' άν.: *Άσμ.*

Μόν' θέλου τ' άδεράκι μου τον πουλυματουμένον Θράκ. (Αίν.) Συνών. *άντερίδι*, *άντερίτσι*, **άντερό-πουλλο*, *άντερούδιν*, *άντερούλλι*.

άντεράς ό, Πελοπν. (Γαργαλ.) *άδεράς* Πελοπν. (Οίν.) Έκ τοῦ οὐσ. *άντερο* και της παραγωγικής καταλ. -άς.

1) 'Ο άρεσκόμενος νά τρώγη έντερα ένθ' άν. Συνών. *άντερολόγος*. 2) Λαίμαργος Πελοπν. (Οίν.) *Η λ. και ώς έπων. Πελοπν. (Οίν.)*

άν-τεράς ό, άμάρτ. *άρετράς* Θήρ.

Έκ τοῦ οὐσ. *άν-τερί*, παρ' ό και τύπ. *άρετερί*. 'Ο φορών *άν-τερί*, ό ιδ.

άντέρι ή, Πόντ. (Κερασ.)

Έκ της προθ. *άντι* και τοῦ οὐσ. *έρι*.

Φιλονικία, έρις: Φρ. *Έριν κι άντέριν έχουν* (έρίζουν μετά πείσματος πρός άλλήλους).

άντέρι τό, έντέριν Πόντ. (Κερασ.) έντέρ' Πόντ. ('Οφ.) *άντέριν* Πόντ. (Οίν.) *άντέρι* Κάρπ. Πελοπν. (Πάτρ.) *άδερι* Κεφαλλ. Κύθηρ. *ίντέριν* Πόντ. (Κερασ.) *ίντέρ'* Πόντ. ('Αργυρόπ. Κοτύωρ. Κρώμν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

Έκ τοῦ μεταγν. οὐσ. *έντέριον*. Διά την κώφωσιν τοῦ ε έν τῷ τύπ. *ίντέριν* τοῦ Πόντ. πβ. τὰ αὐτόθ. *όμοια κεφάλι-κι φάλ' κττ.*

1) Έντερον ένθ' άν.: *Ήβγαλα τ' άντέρια του σφαχτοῦ Κάρπ.* || Φρ. *Άναείρουν τ' άντέρια μου* (συγχύζομαι, άηδιάζω) Κάρπ. *Παιδιά παίδεψι τών άδεριών* (ή άνατροφή τών παιδών άπαιτεῖ κόπους πολλούς) Κεφαλλ. *Τῇ μνίας τ' ίντέρᾱ άγλαθάς* (έξερευνᾷ περιέργως. 'Επί τοῦ πολὺ άκριβολογοῦντος) Κρώμν. Τραπ. *Τ' έντέρᾱ μ' άπάν' άφκά έρθαν* (τά άντερά μου έγιναν άνω κάτω, ήγανάκτησα) Κερασ. *Έκορδυλάγαν τ' ίντέρᾱ μ' άσ' σα γέλ'τα* (έπί ύπερβολικοῦ γέλωτος. *έκορδυλάγαν* = περιπλακέντα έδέθησαν εἰς κόμβους) Κοτύωρ. || Αἰνιγμ.

Άσπρον γεννειώμαι, μαῦρον καταστένομαι,

ταρταλένια φορῶ κι όλοι με τρώσιν,

άμμε τ' άντέρια μου τὰ δόντια των οποῦσιν

(τό κεράτιον) Κάρπ. 2) Τό παχὺ έντερον Πελοπν. (Λάστ.)

άν-τερι τό, έν-ταρίν Πόντ. (Κερασ.) έν-τερι Καππ. (Σιλ.) Πόντ. (Κοτύωρ.) *ίν-τερι* Λέσβ. *άν-τερι* σύννηθ. *άν-τιρι* βόρ. ιδιώμ. *άν-τερι* Άνδρ. Κρήτ. Πελοπν. ('Αρκαδ.) *άν-τιρι* Κυδων. *άρ-τερι* Θήρ. *΄δερι* Νάξ. ('Απύρανθ.)

Έκ τοῦ Τουρκ. *entari*.

Ποδήρης, χειριδωτός χιτών φορούμενος έν παλαιότεροις χρόνοις και ύπό τών άνδρών, νῦν δέ συνήθως ύπό τών κληρικών, ένιαχοῦ δέ και ύπό τών γυναικῶν ένθ' άν.: *Άσμ.*

Χτυπᾷ τὸ πασουμάκι τζη, τ' άνι-τερί τζη τρίζει Κρήτ.

άντεριά ή, 'Αθήν. — Λεξ. Δημητρ. *άδεριά* Κεφαλλ. *άντερία* Τσακων.

Έκ τοῦ οὐσ. *άντερο* και της παραγωγικής καταλ. -ιά. Διά τον σχηματισμόν πβ. *συκώτι-** *συκωτάρης-συκωταριά*.

Τό σύνολον τών έντέρων, τὰ σπλάχνα έν γένει ένθ' άν.: *Τῶδωσε μιὰ μαχαιρᾶ και τῶβγαλε την άδεριά ὄξου* Κεφαλλ. Συνών. *άντερικό*, *άντερωσιά*.

άντερίδι τό, 'Ηπ. *άντιρίδ'* 'Ηπ. (Χουλιαρ.) Μακεδ. (Καταφύγ.)

Έκ τοῦ άρχ. οὐσ. *έντερίδιον*.

Άντεράκι, ό ιδ., ένθ' άν.: *Μαζέψαμι τ' άντερίδια και φάγαμε αὐτόθ.*

άντερικάδα ή, άμάρτ. *άντιρικάδα* Στερελλ. (Αἰτωλ.) *άντεροκάδα* Πελοπν. (Τρίπ.) *ντερεκάδα* Πελοπν. (Βούρ-βουρ. Λακεδ. Λάστ. κ. ά.) Στερελλ. (Γραν.) *ντιρικάδα* Στερελλ. (Αἰτωλ. 'Αρτοτ. κ. ά.)

Έκ τοῦ οὐσ. *άντερικό* και της παραγωγικής καταλ. -άδα (Ι).

'Ο οἰσοφάγος ένθ' άν.: *Η ντιρικάδα κρατειέται άπ' την ῥ'λιά Αἰτωλ. Βγάλ' την ντιρικάδα κι πέτα τ' νά τ' φάν τὰ σῥ'λλιά αὐτόθ.* || Φρ. *Δέν χουρταίν' αὐτός, εἶνι διαόλ' ντιρικάδα αὐτόθ.* *Δέ χουρταίν' ή ντιρικάδα τ' λότιλα* (εἶναι άπληστος) αὐτόθ.

άντερικό τό, άμάρτ. *άδερικό* Κρήτ.

Έκ τοῦ μεταγν. έπιθ. *έντερικός*.

Κατά πληθ., τό σύνολον τών σπλάχνων: *Έπήρε τ' άδε-ρικά ή μάνα μου και πάει 'ς τή βρούσι νά τὰ πλύνη.* Συνών. *άντεριά*, *άντερωσιά*.

άντερίτσι τό, άμάρτ. *άδερίτσι* Α.Ρουμειλ. (Σωζόπ.)

Έκ τοῦ οὐσ. *άντερο* και της ύποκοριστικής καταλ. -ίτσι.

Άντεράκι, ό ιδ.: *Άχτέ μου, τ' άδερίτσι μου, θά με δείρη ό γεροδίτης μου* (έκ παραμυθ. *άχτε* = άετέ.)

άντερο τό, έντερο 'Απουλ. Καππ. ('Αραβάν. Φερτ.) *γέντερο* Καππ. (Φάρας.) *όντερο* Καππ. (Σινασσ.) *άντερον*. Κύπρ. *άντερο* κοιν. και Καλαβρ. (Μπόβ. Ροχούδ.) Πόντ. ('Αμισ.) *άδερο* πολλαχ. *άντερε* Τσακων. *άντιρουν* Λυκ. (Λιβύσσ.) *άντιρου* βόρ. ιδιώμ. *άδιρου* ένιαχ. βορ. ιδιωμ. *άδιου* Σάμ. *άνταρο* 'Απουλ. *τάνταρο* 'Απουλ. (Μαρτ.)

Έκ τοῦ μεσν. οὐσ. *άντερον*, ό έκ τοῦ άρχ. οὐσ. *έντερον*. 'Ο τύπ. *όντερο* έκ τοῦ τό *έντερο-τό ντερο* και κατά ψευδη χωρισμόν τ' *όντερο*. Τό *τάνταρο* έκ της συνεκφ. μετά τοῦ άρθρ. Πβ. δι' όμοίαν σύνθεσιν *ταγγόπον* (ιδ. *άγγειόπουλλο*), *ταντι* (ιδ. *άντι*), *του-ράδιν* (ιδ. *οῦράδιν*) κττ.

1) Έντερον, συνήθως δέ έν τῷ πληθ. κοιν. και 'Απουλ. (Μαρτ. κ. ά.) Καλαβρ. (Μπόβ. Ροχούδ. Καππ. ('Αραβάν. Σινασσ. Φάρας. Φερτ.) Πόντ. ('Αμισ.) Τσακων.: *Παχὺ-χοντρό-φιλό άντερο* 'Αθῆν. *Βασιλικό άντερο* (τό άπευθυσμένο) ένιαχ. *Γουργουρίζουν τ' άντερά μου* πολλαχ. *Θά σοῦ βγάλω τ' άντερα ὄξω!* (άπειλή. Πβ. *άντεροβγάλτης*) Πελοπν. ('Αρκαδ.) || Φρ. *Πέσαν τ' άντερά μου* (ένν. διά την πείναν). *Έβγαλε τ' άντερά του* (έπί άκατασχέτου έμετοῦ) σύννηθ. *Άντερο στριμμένο* (άνθρωπος δύστροπος). *Φουσκωμένο άντερο* (άνθρωπος κοῦφος, άνόητος) πολλαχ. *Έπέσανε τ' άντερά μου* (έπί ματαιίας προσπαθείας) Ζάκ. *Δέν μάς έμεινε άντερο* (διά τὸν πολὺν γέλωτα) Πελοπν. ('Αρκαδ.) *Μοῦ ανακάτεψε τ' άντερα* (με έξώργισε) Πελοπν. ('Αρκαδ.) *Έβγήκε τ' άντερό του* (έπαθε κήλην) αὐτόθ. *Άρσθυμῶ και κρέμουνται τ' άδερά μου* (έπί σφοδρᾶς έπιθυμίας) Νάξ. ('Απύρανθ.) *Έμπῆκε ό λύκος 'ς τ' άντερα* (έπεί-νασα) Πελοπν. ('Αρκαδ. 'Αργ. κ. ά.) *Έχει τοῦ τρημέρουν*

